

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Deo Vno, & Trino

Vindalium, 1646

Sect. IV. An sit scientia, & scientijs naturalibus præstet,

urn:nbn:de:hbz:466:1-38742

16 PROOEMIUM.
subiecto; quod repugnat fidei, & sic
de aliis.

SECTIO IV.

*An sit scientia & scientijs natu-
ralibus præstet.*

CONCLUSIO I.

Theologia non incongruè dici po-
test scientia propria.) Ratio est,
tum quia Theologia non potest com-
modè reduci ad vllum alium habitum
intellectuū, quàm ad scientiam, vt con-
sideranti patebit, tum quia cognitio
discursiua, habens omnimodam certi-
tudinem, meritò scientia vera & propria
dici potest, etsi non habeat euidentiā:
ideò enim Philosophi requirunt eui-
dentiā in scientiis naturalibus, quia
nulla cognitio naturalis potest esse
certa, nisi sit euidens; atqui Theologia
est cognitio discursiua, eaque certissima,
vtpote innixa principiis fidei: ergo est
verè, & propriè scientia, esto non sit
euidens.

Nota Theologiam defectu euidentiæ,
non habere quidquid Philosophi com-

PROOEMIUM. II

muniter exigunt ad veram rationem scientiæ. Quod enim dicunt aliqui eã habere euidentiã consequentiæ, non sufficit, quia Philosophi prætereã exigunt euidentiã consequentis, quæ hic deest; neque etiam placet quod alij dicunt, veritates Theologicas clarè percipi per lumen aliquod medium inter lumen gloriæ, & lumen fidei: hoc enim repugnant manifestæ experientiæ, qua docemur, veritates illas semper in hoc vitæ statu manere obscuras. Nego tamen hinc sequi, Theologiam absolute loquendo non esse propriè scientiam; quia sufficit, quod non minùs certa sit, quàm si esset euidentiissima; nisi tota quæstio ad voces reducatur.

Neque dicas, certitudinem non sufficere in hæreticis, ad rationem scientiæ Theologice, ideòque nec sufficere in nostra Theologia: Non enim est par ratio, quia certitudo hæreticorum est tantum subiectiua, seu tenens se ex parte affectus, cum eorum Theologia innitatur principiis, fide humana, quæ ex se fallibilis est, creditis. Nostra verò certitudo est obiectiua, quia fundatur in principiis à Deo reuelatis, & fide diuina creditis. Vnde Theologia hæreticorum non est propriè scientia, cum ex:

modo assentiendi, non repugnet eam esse falsam; At Theologia nostra, ob rationem oppositam, non potest non esse vera: & hoc sufficit, vt propriè dicatur scientia.

Nam quod præterea obiiciunt aliqui, Theologiam agere de singularibus, & contingentibus, quæ certa non sunt, facile refellitur; quia agit de illis, vt cadunt sub lumine diuinæ reuelationis, quomodo sunt certissima.

C O N C L U S I O II. Theologia vno modo spectata est vna specie scientia, alio minimè.) Et quidem si agatur de Theologia adæquatè spectata, quatenus complectitur varias conclusiones, quarum aliæ ex duabus præmissis de fide, aliæ ex vna præmissa de fide, & altera naturali eruuntur, sic non est vna specie scientia, sed multiplex. Siquidem assensus deductus ex duobus principiis fidei, specie distinguitur ab assensu deducto ex duabus præmissis, quarum alia est de fide, alia naturalis: habent enim diuersa specie motiua, & vnus est essentialiter certior alio, quare generant habitus specie distinctos.

Si verò agatur de Theologia strictiùs, vt procedit duntaxat ex duobus principiis fidei, sic est vna specie scien-

tia; illa enim scientia est specie vna, quæ habet vnum specie motiuum, seu rationem assentiendi: At Theologia eo modo spectata, hoc habet, quia suum obiectum considerat, quatenus per legitimum discursum deducitur ex reuelatis, & fide diuina creditis. Et hoc est quod ait S. Thom. 1. p. q. 1. art. 3. Theologiam esse vnam, quia considerat omnia vt sunt diuinitus reuelata; scilicet mediatè, quatenus deducuntur ex reuelatis.

Nora, quòd etsi scientiæ naturales Adæ collatæ quoad generationem penderent à reuelatione diuina, vt à causa efficiente, tamen quoad vsum nullo modo innitebantur reuelationi, vt motiuo assentiendi, sed aliis motiuis particularibus, per quæ inter se distinguebantur specie.

CONCLUSIO III. Theologia quoad dignitatem præstat scientiis naturalibus, iisque est certior) Prior pars probatur ex triplici capite, primò ex præstantia materiæ quam tractat: agit enim de Deo Vno, & Trino, de Christo, de vltimo fine supernaturali creaturæ rationalis, & de mediis eiusdem ordinis, quibus pe-

test comparari: quæ & similia à scientiis naturalibus non tractantur. Secundò, ex principiis supernaturalibus quibus innititur: argumentatur enim ex articulis fidei à Deo reuelatis; aliæ verò scientiæ fundantur in principiis naturalibus. Tertiò, ex lumine sapernaturali, & infuso quo acquiritur: cum tamen scientiæ philosophicæ per solum lumen naturæ comparentur.

Posterior pars facilè ab omnibus conceditur de Theologia quoad conclusiones quæ euidenter cruantur ex duabus præmissis de fide: cum enim conclusio sit certa propter præmissas, ea sanè est certior, quæ habet præmissas certiores. Idem etiam probabilius existimant aliqui, quoad conclusiones quæ uni propositioni de fide, & alteri naturali innituntur: illa siquidem conclusio videtur certior ad cuius certitudinem plura concurrunt, ut hîc contingit.

Confirmatur, nam supposita veritate naturali, illius propositionis philosophicæ, omnis homo est risibilis; cum fides doceat, Christum esse hominem, neque id doceat de Paulo, profectò certius videtur, Christum esse risibilem, quàm Paulum. Verùm ad soluendas obiectiones.

Nota 1. lumen naturale esse à Deo
 ut à primo causa, & generatim dari ut
 cognoscamus verum: lumen autem fidei
 esse etiam a Deo ut à prima veritate,
 nempe ut eius testimonio assensum
 præbeamus; quare hoc debet esse cer-
 tissimum, cum prima veritas nec falli,
 nec fallere possit.

Nota 2. quod vulgò dicitur, effectum
 sequi debiliorem partem suæ causæ,
 non ita intelligendum esse, ut effectus
 sit semper imperfectior, debiliori parte
 suæ causæ; experientia quippe opposi-
 tum satis ostendit, cum mares nascantur
 ex mare, & fæmina; mulique ex equo,
 & asina procreantur: sed sensus est, si
 quis defectus reperitur in effectum, cum
 in causam debiliorem referendum esse;
 & sic quod conclusio orta ex vna de fi-
 de, & alia naturali, non sit tam certa,
 quàm quæ procedit ex vtraque de fide,
 id habet ex præmissa naturali, quæ
 quoad certitudinem, est pars causæ de-
 bilior.